

— Μὰ παππού, τὸ σκέφθηκες καλὰ αὐτὸ ποῦ μοῦ λές;...

— Ναι, ἀνεφώνησε βροντωδῶς, τὸ σκέφθηκα· ἕξι χρόνια τώρα τὸ συλλογιόμυ, ἴμερα καὶ νύκτα κάθε ὥρα, κάθε λεπτό... ἀίντε, φύγε... ἀκόμη στέκεσαι;...

Καὶ ἀγανακτῶν διὰ τὸν δισταγμὸν τοῦ νέου ὄθει αὐτὸν διὰ τῶν βραχιόνων του ν' ἀπέλθῃ, νὰ περιπλανηθῇ εἰς ὄρη καὶ φάργγα νὰ κακουχηθῇ, νὰ κινδυνεύσῃ, ν' ἀποθάνῃ ἴσως ὑπὲρ τῆς Πατρίδος.

— Μὰ στάσου, παππού, εἶπεν ὁ νέος θωπευτικῶς ὡς πρὸς πάσχοντα, προσπαθῶν ν' ἀπαλλαγῇ τῶν ὠθήσεων ἐκείνων, στάσου νὰ τὸ συλλογισθοῦμε καλλίτερα...

— Τι; ἀνεβόησε φοβερός ὁ πάππος. Ἡ Μακεδονία χάνεται καὶ σὺ μοῦ λές, στάσου; Ἄ! τί ξεφυλισμένο αἷμα ἔχεις μὲς ἔς τὰς φλέβαις σου! γιὰ ἀνοιξὲ τὰ στήθια σου νὰ σοῦ βάνω τὴν καρδιά μου, γιὰ δύοσε μου τὴ νηότη σου νὰ πάγω ἴγῳ ἕνας ἀπὸ μᾶς πρέπει νὰ πάγῃ... Τ ἀκούς;

Καὶ μετὰ βραχεῖαν σιγὴν ἐπανέλαβε βαθέως στενάζων, ὡσεὶ ἑμονολόγει:

— Ἄχ! καταραχμένα χρόνια ποῦ παίρνετε κορμιὰ λεβέντικα σὰν κυπαρίσσια καὶ τὰ σκεθρόνετε, καὶ τὰ κάνετε νὰ μυρίζουν χῶμα... ἄχ, καυμένα νηάτα! νάμουν παληκάρι τώρα ἐγώ, θῆπερα μονάχος μου τὰ μονοπάτια καὶ θὰ πῆγαινα... μὰ ποῦ τῷξερε ὁ Θεὸς πῶς δὲ θὰ βρίσκωνται σήμερα ἄνθρωποι γιὰ νὰ μᾶς κάνῃ ἑμᾶς τοὺς παλαιούς γιὰ δυὸ τρεῖς γενεαῖς... Καυμένη Ἑλλάδα!...

Ὁ νέος ἰατρὸς βλέπων αὐξάνουσαν τὴν ἐξάψιν τοῦ πάππου,

— Παππού, πέσε ἔς τὸ στρῶμά σου νὰ ἡσυχάσῃς,

— Νὰ ἡσυχάσω! δὲν θὰ ἡσυχάσω ἂν δὲν πᾶς, εἶπε, βιαίως σείων τὸν βραχίονα τοῦ νέου· πρέπει νὰ πᾶς, θέλεις δὲν θέλεις! σὲ προστάζω!..

— Ἄ! μὰ αὐτὸ εἶνε βάσανο εἶπεν ὁ νέος ἀπολέσας πλέον τὴν ὑπομονὴν του· πρέπει νὰ τελειώσῃ μιὰ γιὰ πάντα αὐτὴ ἡ ἱστορία· δὲν πάγω· δὲν εἶνε δική μου δουλειὰ νὰ σώσω τὴν Μακεδονία... εἶμαι ἰατρὸς ἐγώ, ἄφησέ με νὰ κάνω τὴν ἱατρική μου! δὲν εἶμαι τρελλὸς νὰ πάγω νὰ μὲ πεποκόψουν γιὰ τοὺς Μακεδόνας σου· γιὰτί, σοῦ τὸ λέγω φανερά, εἶνε μονομανία αὐτὸ ποῦ θέλεις, εἶνε τρέλλα.

— Τι; τρέλλα! ἐβρυχήθη ὁ πάππος· καὶ σὺ τρέλλα τὸ θαρρεῖς αἰ! ἀρνησθῆ τῆς Πατρίδος... φύγε ἀπὸ μ' ἐπρός μου!... σὲ διώχω ἀπὸ τὸ σπίτι μου!.. νὰ μὴ σὲ ἰδοῦν τὰ μάτια μου!.. φύ... .

Καὶ τρέμων, μανιώδης ὄθει ἐκτὸς τῆς θύρας τὸν ἔγγονον.

Ἄλλ' αἴφνης κατελήφθη ὑπὸ σκοτοδίνης, ἡ γλῶσσά του ἐδέθη, ἐκλονήθη ὡς οἰνοβαρῆς... Τὸ αἷμα τῆς καρδίας του ἐπλημμύρησε τὸν ἐγ-

κεφαλὸν του καὶ κατέπεσε μεγαλωστὶ κεραυνοβολῶς ἀπόπληκτος.

Ὅταν βαθύρριζα ἐκσπῶνται δένδρα συναφαιροῦσι τὸ χῶμα ἐν ᾧ ἦσαν βεβουθισμένα. Ὁ βαθὺς πόθος τοῦ γέροντος ἀγωνιστοῦ βιαίως ἐκσπασθεῖς συνεξερρίζωσε τὴν ὑπαρξίν του...

ΑΡ. Π. ΚΟΥΡΤΙΑΝΗΣ.

ΤΟ ΛΟΓΙΚΟΝ ΤΩΝ ΚΥΝΩΝ

Ἔχουσι λογικὸν οἱ κύνες; Τὴν ἐρώτησιν ταύτην ὑπέβαλον εἰς ἑμαυτὸν ἀναγνοὺς ἐσχάτως ὅτι κύων τις παρουσιάσθη εἰς τι νοσοκομεῖον ἐπιδακνύων τὸν πόδα του, τὸν ὁποῖον εἶχε συντρίψει ἄμαξα.

Οἱ φρονούντες ὅτι μόνος ὁ ἄνθρωπος κατέχει εἰς ὕψιστον βαθμὸν τὸ δῶρον τοῦ λογικοῦ θέλουσι μοὶ ἀποκριθῆ ἀρνητικῶς, πρὸς μεγάλην των εὐχαρίστησιν. Ἐν τούτοις συντονωτέρα τις σκέψις ἴσως καθωδήγει αὐτοὺς εἰς ἕτεραν ἀπόφασιν. Τὸ κατ' ἐμὲ θέλω ἀπαντήσῃ ἀμέσως καὶ καταφατικῶς εἰς τὴν τεθεῖσαν ἐρώτησιν, διότι ἂν οἱ κύνες δὲν κατέχουσι τὴν δύναμιν τοῦ λογικοῦ, ἀλλ' ἔχουσι καὶ τὸ δῶρον τοῦ συνάπτειν ἰδέας, ὅπερ ὀδηγεῖ εἰς τὸ αὐτὸ τέλος. Τὴν ιδιότητα ταύτην πολλοὶ θέλουσιν ἀποδῶσαι εἰς τὸ ὀρμέμφυτον, ἀλλὰ δὲν συμφωνῶ μὲ τὴν γνώμην των. Τὰ ἀκόλουθα ληφθέντα τυχαίως μεταξὺ μυρίων παραδειγμάτων ὁμοίων ἐλπίζω ὅτι θέλουσιν ἀποδείξει τὴν ἀλήθειαν τοῦ ἰσχυρισμοῦ μου.

Α'.—Πρὸ τινων ἐτῶν εὐρισκόμην μεθ' ἐνὸς τῶν μαθητῶν μου ἐντὸς τινος γραφείου, ὅτε μέγας τις μαῦρος κύων ἦλθεν ὀπισθεν ἐμοῦ, προσέτριψε τὸ ρύγχος του ἐπὶ τῆς χειρὸς μου, μὲ ἤτενισε δι' ὀφθαλμῶν νοημόνων σείων τὴν οὐρὰν καὶ τέλος ἔθηκε τὸν πόδα του ἐντὸς τῆς χειρὸς μου. Τότε παρατηρήσας τὸν κύνα: «Τί ζῆτεῖς ἀπὸ ἐμὲ, γέρο μου;» τῷ λέγω θωπευτικῶς. Αἴφνης ἐπιστραφεὶς ὁ μαθητής μου: «Δὲν ἀναγνωρίζετε, κύριε, μοὶ λέγει, τὸν σκύλον; εἶνε αὐτὸς τοῦ ὁποίου εἶχον συντρίψει τὸν πόδα τόσον φοικτὰ πρὸ ὀλίγου καιροῦ, καὶ τοῦ ἐπεριποιήθητε ὁ ἴδιος τὴν πληγὴν.» Ταχεῖα ἐξέτασις μοὶ ἀπέδειξε τὴν ἀλήθειαν τοῦ πράγματος. Ὅταν δὲ κύψας ἐθώπευσα τὴν κεφαλὴν του, τὸ ὠραῖον ζῶον ἀνεχώρησεν μετὰ σημείων ὕψιστης χαρᾶς πρὸς τὸν κύριόν του, ὅστις ἴστατο ἀπωτέρω προσδβέπων ἡμᾶς μετ' ἐκπλήξεως.

Β'.—Πρὸ δύο ἐτῶν ἐθεράπευον κατὰ τὸ θέρος ἕνα ὑπερμεγέθη κύνα, ὅστις ὑπέφερεν ἀπὸ ρευματισμὸν κατὰ τὴν ἀριστερὰν ὠμοπλάτην. Ὁ κύων ἠσθάνετο δεινοῦς πόνους. Ἄλλ' ἀπὸ τῆς δευτέρας ἐπισκέψεώς μου ὁ ἴδιος ἐτοποθετεῖ τὸ πάσχον μέλος ἐπὶ ἀντικειμένου τινὸς ὁποιοῦδήποτε εἰς τρό-

πον ὥστε νὰ δύναμαι ἀνέτως νὰ τὸ ἐξετάζω. Τὸν ἀκόλουθον χειμῶνα οἱ ρευματισμοὶ ἐπανελήθησαν, καὶ ὁσάκις ἐπεσκεπτόμην τὸν ἀσθενῆ μου, ἐφρόντιζε νὰ μοι ἐπιδεικνύη τὴν πάσχουσαν ὠμοπλάτην, ὡς ἔπραττε καὶ πρότερον. Τὴν πρώτην φοράν καθ' ἣν ἐπανεῖδον αὐτὸν δὲν μὲ ἀνεγνώρισεν κατ' ἀρχὰς ὑπὸ τὸν μέγαν ἐπενδύτην μου καὶ μὲ ὑπεδέχθη ἤμιστα φιλικῶς· ἀλλ' ὡς ἐξεδύθη αὐτοῦ, πάραυτα μὲ ἀνεγνώρισε, μοι ἐπαψίλευσε μυρίας θωπείας καὶ ἐπανέλαβε τὴν συνήθη θέσιν πρὸς ἰατρικὴν ἐξέτασιν.

Γ'.—Ἐπίσης ἕτερος κύων τῆς Νέας Γῆς ἔπασχεν ἐξ ὀδυνηρᾶς νόσου ἐπὶ τῆς κοιλίας. Πρὸς εὐχερῆ ἐπὶ τοῦ πάσχοντος μέρους ἐπίθεσιν τῆς ἀλοιφῆς, τὴν ὁποίαν εἶχον διορίσει, ἐξήπλουν αὐτὸν ὑπτιον μὲ τοὺς τέσσαρας πόδας πρὸς τὰ ἄνω. Μετὰ δύο ἢ τρεῖς προσπαθείας ὁ κύων ἐλάμβανε μόνος τὴν στάσιν ταύτην, ὁσάκις μὲ προσέβλεπεν ἐρχόμενον καὶ κρατοῦντα τὴν ἀλοιφήν, μολονότι ἢ ἐντριψίς τῷ ἐπρόξενει ἰσχυρὸν ἄλγος.

Δ'.—Ὁ κύων, περὶ οὗ θὰ διαλάβω ἤδη, ἠνωχλεῖτο καὶ οὗτος ὑπὸ ρευματισμοῦ εἰς ἓνα ἐκ τῶν ποδῶν. Πρὸς ἀνακούφισιν αὐτοῦ διέταξα νὰ τὸν ἐντριβῶσι καθ' ἐσπέραν διὰ τινος φαρμάκου. Μετὰ τὴν πρώτην ἐντριψίν ἐυρίσκων δραστικὸν τὸ ἰατρικόν, κατεκλίνατο ὁ ἴδιος ἐπὶ τοῦ ἐνὸς πλευροῦ, προκαλῶν οὕτω τὴν περιθάλψιν. Ἐσπέραν δέ τινα, κενωθείσης τῆς περιεχοῦσης τὸ φάρμακον φιάλης, ὁ κύων βλέπων ὅτι δὲν ἐφρόντιζον πλέον περὶ αὐτοῦ, ἐξεδήλωσε τοσοῦτον προφανῶς τὴν ἐπιθυμίαν του, ὥστε ὁ κύριός του ἠναγκάσθη νὰ λάβῃ κενὴν τὴν φιάλην καὶ νὰ ἐντριψῇ τὸν πόδα τοῦ ζώου, ὡς συνήθως ἔπραττε. Τοῦτο ἐπῆρκεσεν εἰς αὐτὸ καὶ ἐκοιμήθη εὐχαριστημένον.

Ε'.—Ἐπὶ πολλὰ ἔτη ἤμην κύριος ἐνὸς μεγαλοσώμου σκύλου τῆς Νέας Γῆς, τὸν ὁποῖον ἐκάλουν *Friend* (φίλον). Ἐν τῇ οἰκίᾳ ἐν τῇ κατόικον συνείθιζον καθ' ἐσπέραν νὰ ἐξετάζω τὰς θύρας ἐὰν ἦσαν καλῶς κεκλεισμέναι. Καθ' ὃν χρόνον ἐξετέλουν τὴν ὑπηρεσίαν ταύτην, ὁ κύων μὲ ἠκολούθει σοβαρῶς· ἀφοῦ ἐπεθεώρων τελευταῖον τὴν μεγάλην θύραν τῆς οἰκίας, ἐθώπευα τότε τὴν κεφαλὴν τοῦ σκύλου μου, ὅστις μὲ παρετήρει ἐκφραστικῶς, ὡς ἂν ἤθελε νὰ μοῦ εἶπῃ ὅτι ἐφύλαττε τὴν οἰκίαν, καὶ κατεκλίνατο ἐπὶ τῆς ψιάθου τῆς εἰσόδου. Ἐτυχε ν' ἀπουσιάσω τῆς οἰκίας μίαν φοράν. Ὅποια ὑπῆρξεν ἡ ἐκπληξίς τῶν παραμεινόντων ἐν αὐτῇ, ὅτε κατὰ τὴν συνήθη τῆς ἐξετάσεως ὄραν τῶν θυρῶν εἶδον τὸν κύνα νὰ περιέρχεται βραδέως ἀπὸ θύρας εἰς θύραν, ὡς ἂν ἤθελε νὰ ἰδῇ ἂν ἦσαν ἀσφαλῶς κεκλεισμέναι, ἔπειτα δὲ ἀπὸ δωματίου εἰς δωμάτιον, ἐρευνῶν ἐπιμελῶς τὰ ἐπιπλα καὶ εἰσδύων ὑπὸ τὰς κλινὰς, καὶ τέλος νὰ ὑπάγῃ νὰ κοιμηθῇ. Ὅσάκις ἤμην ἀπών, οὐδέποτε παρημέλησε τὴν φροντίδα ταύτην.

ΣΤ'.—Κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος ἠναγκάσθη νὰ ἀπαλλαγῶ τοῦ κυνός μου ἕνεκα τῶν κακῶν αὐτοῦ

ἕξων. Ἠγάπα νὰ φεύγῃ ἀπὸ τὴν οἰκίαν καὶ νὰ περιηγῆται εἰς διάφορα μέρη ἐντὸς καὶ ἐκτὸς τῆς πόλεως. Συνήθιζε νὰ ἐπιβιβάζεται εἰς τὰ ἀτμόπλοια, καὶ ὅταν δὲν τὰ ἐπρόφθανεν, ἐβάδιζε πεζός, ἐπεσκεπτετο πρὸ πάντων ὠρισμένα μέρη εὐνοούμενα ὑπ' αὐτοῦ καὶ ἔπαιζε παρὰ τὴν ἀκτὴν μὲ τὰ παιδιὰ, καὶ διὰ τοῦ αὐτοῦ δρομολογίου ἐπέστρεφεν εἰς τὴν οἰκίαν. Ὁ ἐν λόγῳ κύων εἶχε διορίσει ἑαυτὸν φύλακα τῆς κορίνου τῶν ἀκαθαρσιῶν, καὶ δὲν ἐπέτρεπεν εἰς οὐδένα νὰ πλησιάσῃ ἐκεῖ πρὸ τῆς ἀφίξεως τοῦ ἀποφερόντος τὰς ἀκαθαρσίας ἀμαξίου, ἐκτὸς μιᾶς γραίας ἣτις συνείθιζε νὰ τοῦ δίδῃ κόκκαλα. Πρωίαν τινὰ βλέπει ἐξερχομένην τὴν ἀγαπητὴν αὐτῷ γραίαν κρατοῦσαν εἰς τὴν χεῖρα καλάθιον πρὸς ἐκτέλεσιν θελήματος. Ὁ κύων ἐφάνη πρὸς στιγμὴν ἀμφιρρέπων μεταξὺ τῆς ἡδονῆς τὴν ὁποίαν θὰ τῷ παρεῖχε περίπατος μετὰ τῆς φίλης του καὶ τῆς ἐκπληρώσεως τοῦ καθήκοντος ἐνῶ εἶχε τάξει ἑαυτόν. Ἄλλὰ πάραυτα ἔλυσε τὸ δυσχερές ζήτημα λαβὼν τὸ καλάθιον καὶ ἀποθείς ὀπίσθεν τῆς ἐξωθύρας. Ἡ γραία ἀνέλαβε τὸ καλάθιον της χωρὶς νὰ τὸ ἐνοήσῃ ὁ κύων· ἀλλὰ μόλις προύκωρσεν ἐκείνη ὀλίγα βήματα, ὁ κύων ἐρρίφθη κατ' αὐτῆς καὶ τῇ ἤρπασεν αὐτὴς τὸ καλάθιον, ἀλλὰ τὴν φοράν αὐτὴν, χωρὶς νὰ τὸ κρύψῃ ὀπίσθεν τῆς θύρας, τὸ ἀπέθηκεν εὐτόλμως ἀπέναντί του ἐπὶ τοῦ σωροῦ τῶν ἀκαθαρσιῶν μέχρις οὗ ἦλθε τὸ ἀμάξιον· τότε δὲ παρετήρησε τὴν φίλην του σείων τὴν οὐρὰν ὡς νὰ τῇ ἔλεγε: «Τώρα ἠμπορεῖς νὰ φύγῃς», καὶ τὴν συνώδευσε μετὰ πολλῶν σκιρτημάτων, εὐτυχῆς διότι τοσοῦτον εὐκόλως εἶχε συνδυάσει τὸ καθήκον πρὸς τὸ αἶσθημα.

Ἐκ τοιούτων φαινομένων ἀποδεικνύεται, κατὰ τὴν γνώμην μου, ὅτι οἱ κύνες καθοδηγοῦνται ὑπὸ δυνάμεως ἀνωτέρας τοῦ ὁρμεμφύτου καὶ οὐδένα λόγον ἔχω ἰσχυρὸν ὅπως ἀρηθῶ εἰς τὸ ζῶον τοῦτο τὸ προσὸν τοῦ λογικοῦ, διὰ τὸ ὁποῖον ὁ ἄνθρωπος τοσοῦτον εἶνε ὑπερήφανος.

[Μετὰφρασις].

ΓΝΩΜΑΙ ΚΑΙ ΣΚΕΨΕΙΣ

Ὁ παροργιζόμενος διὰ τὰς ἀνοησίας ἄλλων δὲν ἐμελέτησεν ἀκόμη ἐπαρκῶς τὰς ἰδικάς του.

Οἱ ἀδύνατοι εἶνε πάντοτε οἱ ζητοῦντες τὸ ἴσον καὶ τὸ δίκαιον, οἱ δὲ ἰσχυροὶ ἀδιαφοροῦσι.

Ἡ τύχη τὰς μὲν ἀνδρείας ψυχὰς φοβεῖται, συντριβεί δὲ μόνον τὰς ἀσθενεῖς.

Ἴδιον τοῦ ἀνθρώπου εἶνε τὸ νὰ συγχωρῇ πάντα μὲν εἰς ἑαυτόν, οὐδὲν δὲ εἰς τοὺς ἄλλους.